

Eidsivating lagmannsrett - Dom - LE-2019-115585 - LE-2019-153766

Instans	Eidsivating lagmannsrett – Dom
Dato	2019-11-11
Publisert	LE-2019-115585 – LE-2019-153766
Stikkord	Strafferett. Narkotika. Medvirkning. Cannabisplantasje. Straffeloven (1902) § 162 andre ledd, jf. første ledd, jf. fjerde ledd.
Sammendrag	Saken gjaldt to tiltalte tilknytning til en plantasje for dyrking av større mengder marihuana. Lagmannsretten frifant den ene og domfelte den andre for medvirkning til tilvirkning, oppbevaring og forsøk på tilvirkning av til sammen ca. 21,8 kg marihuana. Den domfelte i lagmannsretten, hadde blitt frifunnet i tingretten. Og den frifunnede i lagmannsretten, hadde blitt domfelt i tingretten. Straffen for den domfelte ble av lagmannsretten satt til 1 år og 3 måneder fengsel. (Sammendrag ved Lovdata.)
Saksgang	Nedre Romerike tingrett TNERO-2018-186557 – Eidsivating lagmannsrett LE-2019-115585 og LE-2019-153766 (19-115585AST-ELAG/ og 19-153766AST-ELAG/).
Parter	I: Oslo statsadvokatembeter (politiadvokat Kari Karlsen Aas) mot A (advokat Øyvind Bratlien). II: B (advokat Alexander Rydberg Greaker) mot Oslo statsadvokatembeter (politiadvokat Kari Karlsen Aas).
Forfatter	Lagdommer Ørnulf Røhnebæk og førstelagmann Nina Sollie. Meddommere: Selvstendig næringsdrivende Ragnhild Helén Holmgren Grindheim, seniorkonsulent Vivi Iren Sørbråten, sekretær Liv Heidi Embre, IKT-rådgiver/beredskapskoordinator Kaare Jensen Fosshaug og førstekonsulent Trond Nilsen.

Innholdsfortegnelse

Eidsivating lagmannsrett - Dom - LE-2019-115585 - LE-2019-153766	1
Innholdsfortegnelse	2
Lagmannsrettens syn på saken:	4
Lovvalget.....	4
Plantasjen i [adresse]	4
Skyldspørsmålet for B	4
Skyldspørsmålet A	6
Straffutmåling	9

Saken gjelder tilvirkning og oppbevaring av narkotika («cannabisplantasje»).

B, født 0.0.1977, og A, født 0.0.1968, ble av Statsadvokatene i Oslo 11. september 2017, sammen med to andre, tiltalt for overtredelse av:

I Straffeloven (1902) § 162 annet ledd jf. første ledd, jf. fjerde ledd

for ulovlig å ha tilvirket og oppbevart narkotika eller medvirket til dette og overtredelsen anses som grov, idet det særlig legges vekt på kvantumet

Grunnlag:

I perioden fra mars til desember 2015 i et hus i [adresse] i [sted1], etter å ha installert teknisk utstyr som var egnet til formålet, dyrket og drev han/hun frem cannabisplanter som til sammen ga ca. 13 kilo tørket THC-holdig plantemateriale (marihuana), hvorav 277 utvokste ikke-tørkede planter og 1,8 kilo ferdig tørket plantemateriale.

II Straffeloven (1902) § 162 annet ledd jf. første ledd, jf. fjerde ledd jf. § 49

for ulovlig å ha forsøkt å tilvirke narkotika eller medvirket til dette og overtredelsen anses som grov, idet det særlig legges vekt på kvantumet

Grunnlag:

Til samme tid og på sted som omhandlet i post I, etter å ha installert teknisk utstyr som var egnet til formålet, forsøkte han/hun å dyrke og drive frem 227 cannabisplanter som til sammen ville ha gitt et utbytte på minst 7 kilo THC-holdig plantemateriale (marihuana). Han/hun lyktes ikke i sitt forehavende da han/hun ble oppdaget av politiet.

Nedre Romerike tingrett avsa dom i saken 20. juni 2019, med slik domsslutning vedrørende B og A:

B, født 0.0.1977, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 162 annet ledd jf. første ledd, jf. femte ledd jf. fjerde ledd og straffeloven (1902) § 162 annet ledd jf. første ledd, jf. femte ledd jf. fjerde ledd jf. § 49 til fengsel i 7 – syv – måneder og 3 – tre – dager jf. straffeloven 1902 § 62.

Fullbyrding av 6-seks måneder av straffen utsettes med en prøvetid på to år jf. straffeloven 1902 §§ 52-54. Øvrig straff ansees uthold i varetekt jf. et varetektsfradrag på 33 – trettitre – dager.

A, født 0.0.1968, frifinnes.

Av de to medtiltalte ble den ene, D, dømt til samfunnsstraff i 420 timer, mens den andre, E, ble frifunnet.

Påtalemyndigheten anket dommen for så vidt gjaldt A. Anken – som gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og saksbehandlingen – ble henvist til ankeforhandling i lagmannsrettens beslutning 7. august 2019. B anket også dommen, og hans anke – som gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen – ble henvist til ankeforhandling i lagmannsrettens beslutning 19. oktober 2019.

Ankeforhandlingen fant sted i Lagmannsrettens Hus, Eidsvoll, 5. til 7. november 2019. Begge de tiltalte møtte med hver sin forsvarer. B avga forklaring, mens A nektet å forklare seg. Verken B eller A erkjente straffeskyld etter tiltalen. Det ble hørt 7 vitner, herav ett vitne over telefon. Det ble videre – etter samtykke fra både aktor og forsvarerne – lest noen avsnitt fra to politiavhør av vitnet G og et avhør av F, jf. straffeprosessloven § 297. Bevisførselen ellers framgår av rettsboka.

Aktor la ned slik påstand:

1. B, f. 0.0.1977 dømmes for overtredelse av
 - straffeloven § 232 første ledd, jf. § 231 første ledd, jf. strl (2005) § 16
 - straffeloven § 232 første ledd, jf. § 231 første ledd, jf. strl (2005) § 15sammenholdt med straffeloven (2005) § 79 bokstav a og straffeloven (2005) § 79 bokstav b til:

Straffen slik som fastsatt av tingretten.

1. A, f. 0.0.1968 dømmes for overtredelse av
 - straffeloven § 232 første ledd, jf. § 231 første ledd, jf. strl (2005) § 16
 - straffeloven § 232 første ledd, jf. § 231 første ledd, jf. strl (2005) § 15sammenholdt med straffeloven (2005) § 79 bokstav a og straffeloven (2005) § 79 bokstav b til:

fengsel i ett og seks måneder.

Advokat Greaker la på vegne av B ned påstand om frifinnelse.

Advokat Bratlien la på vegne av A ned påstand om frifinnelse, subsidiært at han anses på mildeste måte.

Lagmannsrettens syn på saken:

Lovvalget

Tiltalen i saken er tatt ut etter § 162 annet ledd i straffeloven av 1902. Den nye straffeloven trådte i kraft 1. oktober 2015 – midt i den perioden tiltalen omfatter. Aktor har i sitt påstandsskrift vist til bestemmelsene om grov narkotikaovertrjedelse i straffeloven 2005. Påtalemyndigheten kunne i saken tatt ut tiltale etter både gammel og ny straffelov, for perioden henholdsvis før og etter 1. oktober 2015. Det er ikke gjort, og har etter lagmannsrettens vurdering ingen betydning, i det bestemmelsene om grov narkotikaforbrytelse ikke ble endret verken i skjerpene eller formildende retning med den nye straffeloven.

Det aktuelle forholdet må anses som en sammenhengende forbrytelse, som startet under den gamle straffeloven. Fordi det ikke skjedde noen endring til gunst for de tiltalte ved ikrafttredelsen 1. oktober 2015, kan den gamle straffeloven anvendes på hele forholdet, jf. også straffeloven (2005) § 3 annet ledd. Lagmannsretten avsier dom etter straffeloven 1902, som er benyttet i tiltalen, og ikke etter straffeloven 2005, som aktor har vist til i sin påstand.

Plantasjen i [adresse]

Saken gjelder de to tiltaltes tilknytning til en plantasje for dyrking av større mengder marihuana i [adresse], på [sted2] i X kommune. Politiet fikk kunnskap om plantasjen 12. desember 2015. Tingretten har beskrevet plantasjen slik:

Alle rommene, en enebolig med to etasjer, ble brukt i forbindelse med plantasjedriften. Veggene og vinduer var kledd med sølvfolie, planter sto i egne planteseksjoner, det var installert et selvgående vanningsystem, det hang lamper styrt med tidsur over plantene, og det var installert friskluftventiler i alle rom. I andre etasje ble det funnet en større mengde stiklinger, samt ferdig høstede toppskudd som lå til tørking i egne stativer.

Det framkom ingen nye opplysninger om plantasjen under ankeforhandlingen, og lagmannsretten legger derfor beskrivelsen foran til grunn. Retten legger videre til grunn at det per den 12. desember 2015 var produsert et slikt kvantum cannabis som framkommer av tiltalens post I (ca 14,8 kg) og at den mengden som er omtalt i tiltalens post II (minst 7 kg), var under produksjon. Det følger av Rt-2009-279 avsnitt 15 at forsettet ved forsøk i alle fall dekker produksjonspotensialet fram mot neste høsting.

Av tingrettens dom framkommer at det på et tidligere tidspunkt var 8 siktede personer i saken. Med unntak av A ble alle de siktede arrestert i desember 2015. A var 21. juli 2015 blitt fengslet i en annen sak – omtalt som «sultsaken», jf. bl.a. HR-2019-1259-A, og satt etter det opplyste fengslet fram til januar 2019. Aktor har gjort gjeldende at cannabisproduksjonen i [adresse] tidligst startet i september 2015, og A satt følgelig fengslet i hele den perioden det ble produsert cannabis i huset. B satt varetektsfengslet fram til 13. januar 2016.

Saken endte opp med tiltale mot de fire som allerede er nevnt, A, B, D og E, mens den ble henlagt for de fire andre. Blant de fire var G, som er eeneier av selskapet [selskap] AS, som igjen eier huset i [adresse].

Skyldspørsmålet for B

I henhold til skriftlig kontrakt datert 17. juni 2015 inngikk tiltalte B denne dagen avtale med [selskap] AS om å leie huset i [adresse], med virking fra 1. mai 2015. I leie skulle han betale 13.000 kroner per måned. Avtalen gjaldt for 3 år, men med mulighet for oppsigelse fra begge sider med tre måneders varsel. Etter kontrakten skulle leietaker stille sikkerhet med 39.000 kroner, men det ble ikke gjort.

C i [boligstiftelse] undertegnet på vegne av utleier. Lagmannsretten legger til grunn, som opplyst av C i retten og av G i et politiavhør, at det var normalt at C tok seg av utleie av eiendommene i selskapet [selskap] AS.

B har erkjent å ha inngått leiekontrakten, men avviser ellers enhver befatning med saken. Han forklarte i lagmannsretten at han på dette tidspunktet hadde vært rusmiddelmissbruker i nesten 20 år, herunder at han de siste 12 årene hadde brukt heroin. Han ble kontaktet av en person som han, på grunn av frykt for represalier, ikke ville navngi og ble tilbudt å få ettergitt en eldre gjeld på 50-60.000 kroner om han inngikk denne leieavtalen. Han husket ikke hvordan han kom i kontakt med C eller hvem som formidlet kontakten.

I lagmannsretten forklarte B at han ikke hadde noen tanker om hva huset skulle benyttes til, i det han kun var opptatt av at han på denne måten kunne bli kvitt gjelda, som var tatt opp i det private markedet. Han erkjente likevel at han nok burde ha tenkt nærmere over forholdet, men forklarte fraværet av nærmere vurdering av hva oppdragsgiveren skulle benyttes huset til, bl.a. med at han på denne tida var sløv og omtåket på grunn av lang tids misbruk av rusmidler.

Vitnet C husket ikke i lagmannsretten hvem som formidlet kontakt mellom B og ham. I en politiforklaring 21. desember 2015 opplyste han at B hadde fått hans telefonnummer av G, og etter opplesing av dette bekreftet C i lagmannsretten at det var riktig. Han husket ikke om B fikk utlevert nøkler eller hvorfor avtalen omfattet utleie halvannen måned før kontrakten ble signert. C opplyste at han på vegne av [selskap] AS og andre selskap inngikk ca 150 leieavtaler i året. Sjøl hadde han vært på eiendommen året før og bidratt med noe oppussing. Da hadde nøkkelen ligget gjemt utenfor huset. I sin forklaring i lagmannsretten anså han det som en feil fra hans side at det ikke var blitt krevd sikkerhet. Han hadde heller ikke foretatt noen kredittsjekk av B eller ringt referanser. Han antok at årsaken til at han tok lett på dette var at huset hadde stått tomt en tid og var vanskelig å leie ut.

Det er på det rene at B aldri har betalt den avtalte husleia. Det er derimot avklart, jf. tingrettens dom mot D, at D bl.a. sørget for betalingen fra september til november 2015. Hans samboer E, som ble endelig frifunnet i tingretten, hjalp ham med å fylle ut innbetalingsgiroene. Tingretten la til grunn at det ikke ble betalt husleie for mai og juni 2015, og at det ikke var avklart hvem som betalte husleia i juli og august 2015. Det var ikke nærmere bevisførsel rundt dette for lagmannsretten, som derfor legger til grunn samme faktum som tingretten vedrørende innbetalingene.

Lagmannsretten legger til grunn som bevist at B holdt det som sikkert eller overveiende sannsynlig at han ved å opptre som formell leietaker skaffet kriminelle personer adgang til det aktuelle huset. Når han ikke vil oppgi navnet på sin oppdragsgiver og viser til frykt for represalier, kan det ikke ha noen annen forklaring enn at vedkommende tilhører et kriminelt miljø. Det er ikke på det rene om vedkommende som ba ham leie huset er den samme person som han skyldte 50-60.000 kroner. En forbindelse må det klart nok være når oppdraget som stråmann skulle godtgjøres med avskrivning av denne gjelda.

Aktor har vist til at B og A i perioden februar til juli 2015 – fram til A ble varetektsfengslet – hadde hyppig kontakt på telefon. Politiet har notert 147 kontakter eller forsøk på kontakter mellom de to aktuelle telefonnumrene. Lagmannsretten har ikke gått gjennom verken de sms-ene som ble sendt eller sett utskrift av hva som ble sagt mellom de to. Lagmannsretten er heller ikke kjent med i hvilket omfang A, som følge av «sultsaken», var underlagt kommunikasjonskontroll i denne perioden.

Lagmannsretten legger imidlertid til grunn, som følge av enighet mellom aktor og forsvarer, at det ikke er avdekket noe inkriminerende for verken B eller A i denne kontakten. Begge har forklart at de er bekjente av hverandre og derfor hadde en viss telefonkontakt. Lagmannsretten har ikke bevismessig dekning for å legge til grunn at A er Bs långiver og/eller oppdragsgiver i saken.

Det er ikke påstått eller ført bevis for at B kjente D eller E, eller noen av de øvrige som tidligere var siktet i saken. Politiet har gjennomgått både pc, mobiltelefon samt kontoutskrift for B uten at det ble funnet noe som kan knytte ham til huset i [adresse] eller til interesse for produksjon av cannabis.

B er tiltalt for medvirkning til tilvirkning, forsøk på tilvirkning og oppbevaring av narkotika. De objektive vilkårene for straff er tilstede fordi det huset som B skaffet til veie for noen andre, gjennom å inngå leieavtalen, ble benyttet som beskrevet i tiltalen. Lagmannsretten finner imidlertid ikke bevismessig dekning for at B positivt kjente til hva huset skulle brukes til. Det er heller ikke bevismessig dekning for at han holdt det for sikkert eller overveiende sannsynlig at huset skulle benyttes til cannabisproduksjon eller annen narkotikavirksomhet, eller at han i det hele vurderte dette som en mulighet. Han manglet derfor forsett.

Lagmannsretten finner heller ikke at B kan klandres for at han ikke forsto at huset skulle benyttes til cannabisproduksjon. En ting er at han forsto at han gjennom å være stråmann skaffet kriminelle adgang til å benytte huset, noe annet er om han burde forstått konkret hva som var formålet med leieforholdet. Hans

oppdragsgiver kunne ha mange formål med huset, herunder også aktiviteter som ikke var kriminelle, men der leieforholdet likevel skulle være fordekt.

Lagmannsretten legger til grunn at han forsto at hans medvirkning hadde en betydelig verdi, jf. at hans gjeld skulle slettes med inntil 60.000 kroner, samt at noen var villig til å betale 13.000 kroner per måned i inntil tre år for tilgang til huset. Men sjøl om verdien av hans medvirkning var stor, finner ikke lagmannsretten at det var uaktsomt av ham å ikke forstå at han konkret medvirket til cannabisproduksjon eller annen grov narkotikakriminalitet. Lagmannsretten kan heller ikke se at det var klanderverdig av ham å ikke undersøke bruksområdet nærmere, og vil bemerke at det uansett ikke er grunn til å tro at han ville fått et ærlig svar på dette. Det er ikke holdepunkter for annet enn at B – av de som benyttet huset – ble holdt i uvitenhet.

Lagmannsretten tok opp med partene om det ville være rom for en omsubsumering av Bs forhold til heleri, jf. straffeloven (1902) § 317 og straffeprosessloven § 38. Både aktor og forsvarer var avvisende til det, og viste til at det faktiske grunnlaget i tiltalen ikke omfatter heleri.

Etter straffeprosessloven § 38 kan retten «ikke gå utenfor det forhold tiltalen gjelder, men er ubundet av den nærmere beskrivelse med hensyn til tid, sted og andre omstendigheter». Tiltalen gjelder tilvirkning, forsøk på tilvirkning og oppbevaring av narkotika, mens heleribestemmelsen rammer den som mottar eller skaffer seg eller andre utbytte av en straffbar handling. Forskjellen i faktum er betydelig, jf. Rt-2006-276 avsnitt 11, og det taler mot en omsubsumering.

Ved bedømmelsen av om det foreligger faktisk identitet er det stor forskjell på om man legger noe til eller trekker noe fra det tiltalen gjelder. Sjøl om det ikke framgår klart av tiltalen for så vidt gjelder B, har det fra påtalemyndigheten ikke vært anført at Bs bidrag har vært noe annet enn inngåelse av leiekontrakten. Dette er så ansett som medvirkning til cannabisproduksjon fordi han etter påtalemyndighetens vurdering kjente til eller burde kjent til formålet. Når det ikke kan legges til grunn at han kjente til eller burde kjent til formålet med å leie huset, står man tilbake med mulig forsettlig eller uaktsom medvirkning til «uspesifisert» kriminalitet.

For at det skal foreligge heleri er det et krav om at tiltalte har mottatt eller skaffet seg sjøl eller andre utbytte av en straffbar handling. Objektet for bestemmelsen er «utbytte fra en straffbar handling». Heleribestemmelsen omfatter derfor ikke medvirkning til «uspesifisert kriminalitet» uten at det foreligger et slikt økonomisk motiv.

Det faktiske grunnlaget i den foreliggende tiltalen omhandler ikke de økonomiske sidene ved tilvirkning av narkotika. Det er ikke nevnt i grunnlaget at B fikk utbytte i form av at gjeld ble slettet. Etter lagmannsrettens vurdering er omsubsumering fra straffeloven (1902) § 162 til § 317 derfor ikke mulig i denne saken. Det vil være å gå utenfor det forhold tiltalen gjelder om Bs forhold skulle prøves under heleribestemmelsen.

B blir etter dette å frifinne.

Skyldspørsmålet A

A har i denne saken ikke villet forklare seg for politiet, for tingretten eller for lagmannsretten, jf. straffeprosessloven § 90. Dette er en rettighet han har og lagmannsretten har ikke tillagt dette noen vekt i disfavør av A.

Fra påtalemyndighetens side bygger tiltalen på flere omstendigheter:

- Eneaksjonæren i selskapet som eier huset i [adresse], G, og A kjenner hverandre. Ved gjennomgang av telefonkontakt mellom de to har politiet konkludert med 184 kontakter/forsøk på kontakter fra 29. desember 2014 til 15. juli 2015. G har ikke hatt kontakt med noen andre som er eller var involvert i saken.
- Det er vært mye kontakt mellom A og proforma leietaker, B, jf. foran om telefonkontakt/forsøk på kontakt.
- Opplysningen fra C om at B fikk hans telefonnummer fra G. A er bindeleddet mellom G og B.
- A ble observert i [adresse] den 20. og 21. mars 2015, 6 uker før leieavtalen ble inngått. Observasjonene ble gjort av spanere fra Oslo politidistrikt i anledningen «sultsaken». Ved ett tilfelle sto A i en stige inntil husveggen. Den 20. mars 2015 kom han til [adresse] sammen med D. De hadde i forkant vært innom bl.a. Optimera, Biltema og Montér. I [adresse] bar han noe ut av bilen og inn i huset.
- Under ransakningen i huset i [adresse] 4. februar 2016 fant politiet 8 kvitteringer i vinduskarmen på kjøkkenet. Den ene kvitteringen gjaldt et innkjøp av bl.a. 2 kanalvifter, 3 ventilasjonsrør og 2 ventilasjonskanaler hos Clas Ohlson, Strømmen, 29. mai 2015 til en samlet pris av 1.841 kroner. Varene

var betalt med A' bankkort. De 7 andre kvitteringene gjaldt kontantkjøp. I følge utskriften fra A' konto skjedde kjøpet kl 14.39. Kl 16.25 samme dag ble hans bankkort benyttet hos Shell på [sted3]. Bensinstasjonen ligger på veien mellom tiltaltes hus på [sted4] og [adresse]. Tilsvarende ventilasjonsutstyr ble funnet i [adresse], sjøl om utstyret ikke lar seg identifisert som det som faktisk ble kjøpt hos Clas Ohlson.

- 2 av de 7 andre kvitteringene gjaldt innkjøp hos byggevarefirmaet Optimera på Grorud, fra henholdsvis 12. mars og 8. mai 2015. Det var kjøpt inn bl.a. støvsuger og 3 friskluftventiler. Kvitteringene var påført kundenummer 121835 som skulle gjelde «SSG Norge ansatt». Etter kontakt med firmaet SSG fikk politiet avklart at alle ansatte i selskapet kunne benytte dette kundenummeret for private kjøp. Dersom kjøpet hadde vært gjort i jobbsammenheng, ville det vært påført en prosjektkode.
- Politiet fikk deretter tilgang til alle kvitteringer hos Optimera der det samme kundenummeret var benyttet, og der de innkjøpte varene tilsvarte materiell som var å finne i [adresse]. Ansatte hos Optimera var med på stedet for å identifisere likeartede varer. Politiet utarbeidet følgende oversikt over varer kjøpt med samme kundenummer og der tilsvarende varer er gjenfunnet i [adresse], jf. Dok.nr.04,57 side 3:

Dato for innkjøp	Hva	Antall	Hvor funnet
05.01.2015	Gran 48X098 K-Virke C24	13,6	Samme type brukt til å montere kryssfiner plater i 2 etg
17.02.2015	Friskluftsentil	5	10 montert og 1 i uåpnet pakning
17.02.2015	Optimera Byggskum 750 ML	2	1 funnet i [adresse] i kjøkkenskap
06.03.2015	Stift H.Duty 8MM	1	Samme type funnet sammen med verktøy under vask
06.03.2015	Stifthammer PHT150 Stanley	1	Samme type funnet sammen med verktøy under vask
09.03.2015	Friskluftsentil	3	10 montert og 1 i uåpnet pakning
09.03.2015	Feiebrett med langt skaft	1	I gang i 1 etg sammen med kost
09.03.2015	Støvkost med langt skaft	1	I gang i 1 etg sammen med feiebrett
09.03.2015	Feiebrett med langt skaft	1	I gang i 1 etg sammen med kost
09.03.2015	Støvkost med langt skaft	1	I gang i 1 etg sammen med feiebrett
09.03.2015	Borhammer HR2611FT 800W	1	Samme type funnet sammen med verktøy under vask
09.03.2015	Bor SDS+EX2 8X160	1	Samme type funnet sammen med verktøy under vask
12.03.2015	Friskluftsentil	3	10 montert og 1 i uåpnet pakning
16.03.2015	Gran 48X098 K-Virke C24	50	Samme type brukt til å montere kryssfiner plater i 2 etg
20.03.2015	Stift H.Duty 12MM	1	Samme type funnet sammen med verktøy under vask
20.03.2015	Stift H.Duty 8MM	1	Samme type funnet sammen med verktøy under vask
23.03.2015	Gran 48X098 K-Virke C24	25,3	Samme type brukt til å montere kryssfiner plater i 2 etg
23.03.2015	Kryssfiner filmbelagt	6	3 plater funnet i [adresse].
08.05.2015	Gran 48X098 K-Virke C24	10,4	Samme type brukt til å montere kryssfiner plater i 2 etg
08.05.2015	Støvsuger 14,4/18V ACDC	1	Samme type funnet i hylle i trapp opp til 2 etg
12.08.2015	Gran 48X098 K-Virke C24	1	Samme type brukt til å montere kryssfiner plater i 2 etg

- Ved søk i A kontoutskrift fra januar 2014 til august 2015 fant politiet 5 innkjøp hos Optimera og 2 innkjøp hos Montér som ble ansett som relevante. Dette er (tabellen er laget av lagmannsretten):

Dato	Beløp	Butikk
31. oktober 2014	115,50	Optimera
17. november 2014	488,24	Montér
5. mars 2015	1.999,50	Optimera
23. mars 2015	2.804,37	Optimera
18. mai 2015	1.500,93	Otimera
23. juni 2015	216,38	Montér

- Den 6. mars 2015 fikk A en tilgodelapp hos Optimera på 212,29 kroner. Tilgodelappen ble funnet hjemme hos A og hans navn er skrevet inn som kunde. Kundennummeret 121835 er benyttet. Den samme tilgodelappen ble benyttet ved kontantkjøp 9. mars 2015 av bl.a. 3 friskluftventiler, feiebrett og støvkost. Tilsvarende varer ble gjenfunnet i [adresse].
- Under «sulstaken» i Borgarting lagmannsrett, som ble forhandlet i desember 2018, forklarte A seg om en hasjplantasje. Han sa han drev denne aleine og at det var kommet en tiltale i saken.

Etter lagmannsrettens vurdering gir de bevisene påtalemyndigheten har tilbudt – hver for seg og samlet – grunnlag for både usikre og sikre slutninger.

Av de observasjonene som ble gjort av A i [adresse] i mars 2015 kan det helt sikkert slutes at det er en forbindelse mellom ham og det stedet der det et halvt år seinere ble tilvirket narkotika. Observasjonen aleine kan derimot ikke si noe om hvorvidt det på det tidspunktet forelå planer om etablering av en cannabisplantasje og om han visste noe om dette eller var involvert i planleggingen.

Av kvitteringen fra Clas Ohlson fra 29. mai 2015, funnet i [adresse], kan det sikkert slutes at A' bankkort ble benyttet for innkjøp av varer med relevans for narkotikaproduksjonen i [adresse]. Kvitteringen ble funnet på et sted der tilsvarende varer ble gjenfunnet, og det gjør det derfor lite sannsynlig at det er tale om varer brukt et annet sted. Vitnet D, som er dømt i saken, forklarte at han ved denne anledningen hadde fått låne A sitt bankkort, noe som isolert sett ikke kan utelukkes. Det har ikke vært noen annen bevisføring rundt spørsmålet om A ellers har lånt ut sitt bankkort. Ds forklaring støtter uansett antakelsen om at kvitteringen gjelder varer brukt i [adresse].

Tilgodelappen 6. mars 2015 er direkte knyttet til A sitt navn, og det må derfor etter lagmannsrettens vurdering ha vært ham personlig som var i butikken denne dagen. Det framgår av denne at han returnerte en låskasse, mest sannsynlig den låskassa som ble kjøpt med hans bankkort i samme butikk dagen før. Både ved kjøpet den 5. mars og ved returen den 6. mars ble kundennummer 121835 benyttet.

Tilgodelappen ble benyttet som betaling av bl.a. 3 friskluftventiler 9. mars 2015. Det framstår som svært lite sannsynlig at noen andre enn A sjøl skal ha brukt – eller kunne bruke – tilgodelappen som betalingsmiddel. Av dette må lagmannsretten derfor legge til grunn at det var A som denne dagen kjøpte 3 friskluftventiler. På dette tidspunktet – basert på kvitteringene fra Optimera knyttet til kundennummer 121835 – var det innkjøpt til sammen 11 slike friskluftventiler. Observasjonen av A i en stige langs husveggen i [adresse] på ettermiddagen 20. mars 2015 gir derfor grunnlag for en antakelse om at han da arbeidet med luftventilene.

At A kjenner både G, som eier huset gjennom sitt selskap [selskap] AS, og kjenner den proforma leietakeren B, trekker i retning av at A kan ha hatt en rolle ved etableringen av leieforholdet. Denne slutningen er isolert sett langt fra sikker, men er klart et indisium i saken, av betydning for den samlede bevisvurderingen.

Det er i saken dokumentert at A våren 2015 foretok ombyggingsarbeider i sin privatbolig på [sted4], og at det ble levert varer fra Optimera. I en spaningsrapport fra 19. mars 2015 er det notert at det bl.a. ble levert varer fra to ulike lastebiler merket Optimera og at det kom en bil tilhørende Øines og Larsen Byggservice AS. Det er ikke dokumentert noen kvitteringer som sikkert er knyttet til dette byggetiltaket. Sett hen til de relativt små beløpene som er gått ut fra As konto, framstår det som sannsynlig at betalingen av dette mer omfattende byggetiltaket har funnet sted på annen måte. Det er ingen holdepunkter for at det var behov for 11 friskluftventiler ved denne ombyggingen. Byggearbeidene på privatboligen utelukker derfor ikke at A på samme tid deltok i tilretteleggingen for en cannabisplantasje i [adresse].

Lagmannsretten kan ikke utelukke at det aktuelle kundenummeret er benyttet av flere enn A. At det også er benyttet av A følger imidlertid med sikkerhet av det som er gjennomgått foran om betalingen med tilgodelappen.

Etter lagmannsrettens vurdering er antall tilknytningspunkter mellom A og tilvirkningen av narkotika i [adresse] så mange at det bare er en teoretisk mulighet for at det er tale om tilfældigheter. Lagmannsretten er derfor, på bakgrunn av en samlet vurdering av bevisene, sikker på at A var med på etableringen av cannabisplantasjen. Han sto for innkjøp av nødvendig utstyr og den 20. mars 2015 utførte han en eller annen form for praktisk oppgave på huset. Lagmannsretten finner det videre bevist utover enhver rimelig tvil at han visste at det skulle etableres en slik plantasje og at det også var formålet med medvirkningen. Det er følgelig tale om forsettlig medvirkning til tilvirkning av narkotika, oppbevaring av narkotika og forsøk på tilvirkning av narkotika.

For det tilfellet at lagmannsretten skulle komme til at A har medvirket, har forsvarer anført at det uansett kun er tale om straffritt forsøk. Det er vist til at A ble arrestert 21. juli 2015 og at produksjonen først kom i gang i oktober samme år. Det er vist til Rt-2010-1011.

Lagmannsretten kan ikke se at avgjørelsen i Rt-2010-1011 er av særlig relevans. I den saken kom produksjonen aldri i gang og spørsmålet var om det forelå forsøk på narkotikaovertrødelse. I den foreliggende saken ble produksjonen en realitet. Det ble foretatt en høsting og neste avling var satt i produksjon. A hadde forsett om etablering av en cannabisplantasje og medvirket til dette, rett nok på et relativt tidlig stadium. Det er ukjent for lagmannsretten når utstyr knyttet til varme, lys og vatning ble etablert, men det er ikke holdepunkter for at A rent fysisk tok del i noe av det. Det han medvirket til ble etter at han var ute av bildet gjennomført i samsvar med hans forsett. Arrestasjonen kan ha hindret ham i å utføre andre oppgaver som han etter planen skulle gjøre, men det han rakk å bidra med, opphørte ikke sjøl om han ble fengslet. Fengslingen medførte heller ikke at han mistet mulighet til frivillig tilbaketreden, i det han kunne avbrutt den kommende produksjonen ved å varsle politiet om hva som var i gjerde mens han satt i varetekt.

A blir etter dette å dømme for medvirkning i samsvar med tiltalens post I og II.

Straffutmåling

Ved straffutmålingen i narkotikasaker skal det tas utgangspunkt i stoffets karakter, mengde og den domfeltes befatning med stoffet. Aktor har lagt ned påstand om fengsel i 1 år og 6 måneder. Hennes utgangspunkt har vært at befatning med ca 21,8 kg marihuana tilsier en straff av fengsel i 3 år. Hun har lagt til grunn at A har vært en hovedmann i saken. Fra dette har hun gjort et betydelig fradrag for liggetid.

Lagmannsretten legger til grunn at straffen for befatning med ca 21,8 kg marihuana i utgangspunktet er fengsel i nærmere 3 år. Det vises til Rt-2009-279 der utgangspunktet for tilvirkning av ca 18 kg cannabis var «opp mot» 2 år og 6 måneder. Av Rt-2011-1155 følger at utgangspunktet ved oppbevaring av 15,3 kg hasj var fengsel omkring 2 år og 7 måneder. Tilvirkning skal straffes noe strengere enn oppbevaring. Det vises også til LB-2018-98230-2, der samlet kvantum som ble oppbevart var 19,2 kg hasj og marihuana, og utgangspunktet for straffen ble angitt til 2 år og 7 måneder.

Tiltalte er tidligere straffet flere ganger, også 2 ganger for mindre narkotikaforbrytelser, men det tillegges ingen vekt i saken. Den siste dommen er fra 2006. Hans rolle i den såkalte «sultsaken» er ikke rettskraftig avgjort.

Saken var ferdig etterforsket i desember 2016 – ett år etter at cannabisplantasjen ble oppdaget – og forslag til tiltale ble sendt statsadvokaten 16. desember 2016. Tiltale ble imidlertid først tatt ut 11. september 2017, og det legges derfor til grunn at det var en liggetid i saken med 9 måneder. Den 3. februar 2018 ble saken sendt tingretten. Berammet hovedforhandling 6. november 2018 ble utsatt på grunn av aktors sykdom, og hovedforhandlingen ble derfor gjennomført først i juni 2019. Den samlede saksbehandlingstida – herunder liggetida – utgjør et brudd på tiltaltes rett til behandling innen rimelig tid, jf. Grunnloven § 95 og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 1.

Den lange saksbehandlingstida skal kompenseres med fradrag i totalstraffen, jf. HR-2016-226-S avsnitt 43. Lagmannsretten er ikke enig med aktor i at det er bevismessig dekning for å anse tiltalte A som en hovedmann. På det tidspunktet han ble varetektsfengslet i juli 2015 var ikke plantasjonen klar til drift. Lagmannsretten legger til grunn at verken vatning, varme eller lysopplegget var på plass. Det faktum at dette kom i orden mens A satt

fengslet med brev og besøksforbud, tilsier at noen andre må ha vært sentrale i produksjonen. Han blir derfor å bedømme som en medvirker på et tidlig stadium.

Lagmannsretten har på denne bakgrunn kommet til at straffen passende kan settes til fengsel i 1 år og 3 måneder.

Saksomkostninger er ikke påstått, og blir heller ikke idømt.

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

- 1. B, født 0.0.1977, frifinnes.*
- 2. A, født 0.0.1968, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 162 annet ledd, jf. første ledd, jf. fjerde ledd og straffeloven (1902) § 162 annet ledd, jf. første ledd, jf. fjerde ledd jf. § 49, til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder.*